

MŽP: Novela zákona 114 o ochraně přírody a krajiny prošla 1. čtením: ochrana stromů ohrožených výstavbou, efektivnější druhová ochrana rostlin a živočichů a vyhlášení NP Křivoklátsko

14.2.2025 - | KDU-ČSL

Úprava novely zákona o ochraně přírody a krajiny přináší tři zásadní změny pro lepší ochranu životního prostředí. „Zavádíme přísnější ochranu stromů a stromořadí v uličním profilu. Finanční prostředky z poplatků za kácení dřevin půjdou do rozpočtu obcí na péči o dřeviny a zelenou infrastrukturu. Zároveň měníme systém péče o živočichy a rostliny tak, abychom zajistili účinnější ochranu ohrožených druhů s důrazem na ochranu jejich přirozeného prostředí. Zaměřujeme se také na větší ochranu opylovačů. Chceme lépe chránit jedinečnou přírodu na Křivoklátsku, a to vyhlášením národního parku,“ vyjmenovává ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Druhová ochrana rostlin a živočichů

Cílem novely zákona je zajistit účinnější ochranu druhů, která bude primárně zaměřena na ochranu jejich přirozeného prostředí, čímž dojde k účinnější ochraně vybraných rostlin a živočichů. U nejvíce ohrožených druhů bude chráněn doslova každý jedinec, u jiných stačí chránit místo jejich trvalého nebo opakovaného výskytu a zachování populace druhu v daném místě. Nově dojde také ke změně kategorií ochrany chráněných druhů. Původní tři stupně ochrany – kriticky ohrožené, silně ohrožené a ohrožené – budou nahrazeny třemi novými kategoriemi označenými čísly (I, II a III). Nejprísnejší režim ochrany v kategorii I bude vyhrazen druhům, které potřebují ochranu jak svého biotopu, tak jedinců. Pro méně chráněné druhy, u nichž není ztráta konkrétních jedinců kritická, ale je ohrožena celá jejich populace nebo lokalita, například houby či hmyz, je navržena kategorie ochrany III. Návrh nového seznamu zvláště chráněných druhů, včetně zařazení do kategorií ochrany, je veřejně dostupný [zde](#).

„Druhová ochrana rostlin a živočichů dozná změn. Nebudeme již chránit pouze každý jednotlivý exemplář, ale zaměříme se také cíleně na ochranu míst, kde druhy přirozeně žijí. Místo ochrany jednoho mravence budeme chránit celé mraveniště. U nejohroženějších druhů, jako je například orel královský, však bude zajištěna ochrana jak jedinců, tak jejich biotopu. Musíme dělat vše, co je v našich silách, aby se co nejméně chráněných druhů dostávalo na hranici přežití nebo bylo pro českou přírodu nenávratně ztraceno,“ zdůrazňuje dále ministr Hladík.

Úprava zákona usnadní zemědělcům každodenní hospodaření na pozemcích, neboť již nebudou potřebovat výjimky pro druhy v kategoriích II a III, pokud nezpůsobí ohrožení jejich biotopu nebo místní populace. Zohledňuje se i potřeba ochrany opylovačů, obzvláště v souvislosti s vhodnou údržbou veřejné zeleně a zemědělských ploch. Ochrana biotopů opylovačů tak bude běžnou součástí péče o krajinu a vegetaci.

Lepší ochrana stromů ohrožených výstavbou

„Chceme zabránit nekontrolovatelnému kácení stromů, ke kterému často dochází při rekonstrukcích

ulic. Zároveň nechceme, aby docházelo k likvidaci významných stromů, například staré lípy na návsi obce. Pokud je nutné strom pokácet, je potřeba za něj vysadit nový. Stromy jsou pro náš život nepostradatelnou součástí a je potřeba jim zajistit dostatečnou ochranu,” dodal ministr Hladík.

Nová právní úprava tak doplňuje stávající systém povolování kácení dřevin, kdy na prvním místě je snaha o zachování stromů, dále pokud to není možné, tak stanovení náhradní výsadby, a pokud ani to není možné, tak je nově zavedena možnost stanovení poplatku za kácení. Vybrané prostředky využijí obce pro péči o zelenou infrastrukturu na svém území.

Stanovování poplatků za kácení dřevin se bude vztahovat na kácení pro stavební záměry. Výjimku tvoří stavby pro bezpečnost, ochranu obyvatelstva a krizového řízení a dále stavby rodinných domů.

Stavebník bude i nadále žádat o povolení kácení v rámci Jednotného environmentálního stanoviska (JES), jako je tomu dosud. V JES jsou pevně dané lhůty, úprava tak nebude mít dopad na délku správních řízení. Výše poplatku bude stanovena pomocí zjednodušené kalkulačky, která je postavena na stávajícím modelu pro oceňování náhradní výsadby.

Nová legislativa rovněž zpřísňuje pokuty za nelegální kácení dřevin. Tato opatření mají zajistit, že ti, kteří dodržují pravidla a kácí na základě povolení, nebudou znevýhodněni oproti těm, kteří porušují zákon a kácí dřeviny bez příslušného povolení.

Vyhlášení Národního parku Křivoklátsko

Novela zákona zahrnuje i vyhlášení Národního parku Křivoklátsko. Příroda Křivoklátska je v České republice unikátní, jde o mimořádně pestrý a zachovalý lesní komplex ve vnitrozemí. Hlavním cílem je zachování a rozvoj přírodních hodnot, ochrana druhové rozmanitosti a v dlouhodobém horizontu umožnění přírodních procesů na převažující ploše území národního parku.

Vyhlášení NP Křivoklátsko nijak zásadně neovlivní každodenní život místních obyvatel. I nadále bude možné sbírat lesní plodiny a houby tak, jak tomu bylo jako dosud. Naopak se očekává, že vznik národního parku přinese pozitivní dopady na regionální ekonomiku a nové příležitosti pro místní podnikatele, zejména v oblasti cestovního ruchu a souvisejících službách. Území národního parku je především lesní a nachází se mimo obce; žádné nové stavební projekty ani dopravní infrastruktura v na území národního parku plánovány nejsou. Podle současného návrhu je téměř 99 % dotčených pozemků ve vlastnictví státu.

Hlavní sídlo Správy NP Křivoklátsko bude v Berouně, v objektu, který bezplatně převede Ministerstvo zemědělství v rámci státního majetku. V obcích Zbečno a Křivoklát pak budou umístěni strážci národního parku.

<https://www.kdu.cz/aktualne/zpravy/mzp-novela-zakona-114-o-ochrane-prirody-a-krajiny>